

DIRECTOR:

Dr. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TARNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 5 Lei. La
publicări repetate după
:: :: învoială. :: ::

REDACTOR RESPONSABIL:

Dr. AUGUSTIN POPA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 180 Lei

Pe 6 luni . . . 90 Lei

Pentru străinătate 360 Lei

Numărul 350 Lei

Unirea

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

Bun sosit

Fraților de peste munți cari vin la congresul Ligii culturale.

Ctitoria românească a marelui arhieru Inocențiu Micul și leagănul primelor școli ale neamului, Blajul, unde s'au plâsmuit și dospit ideile mântuitoare ale renașterii noastre naționale, salută cu drag în mijlocul său pe reprezentanții falnicei instituții, care este „Liga culturală” a Românilor de pretutindeni.

Dela 1737, când s'au pus temeliiile acestui orașel de înaltă conștiință și simțire românească, mișcările naționale și culturale de orice natură ale neamului nostru am găsit aici, în toată vremea, o atmosferă din acelea, care fac un titlu de adevărată mândrie și glorie a acestui Blaj. Suntem deci siguri, că și cei peste 500 oaspeți iubiți, cari ne vin sub conducerea lui Nicolae Iorga, apostolul și îndrumătorul autorizat și consacrat al culturii românești, vor găsi la noi tot ce se cere, pentru că lucrările lor din congres să poată duce înainte marelui gând, pe care l-a servit până acum și-l servește și azi cu atâta însuflețire această „Liga culturală” a neamului nostru.

Bine ați venit deci, fraților, în această cetate a idealismului, care Vă dorește din tot sufletul spor la munca sfântă și curată, pe care o depuneți pe altarul culturii, pentru binele neamului.

Red. „UNIREA”

Programul serbărilor

Ziua I. Duminecă: 27 Iunie.

Ora 6¹⁸. — Sosirea în gara Blaj.

Ora 7. — Incartiruirea.

Ora 9. — Liturghie solemnă, celebrată de către P. S. Sa mitropolitul dr. Vasile Suciul în catedrala metropolitană, cu o cuvântare religioasă de ocazie.

Ora 10¹². — Deschiderea congresului în sala de gimnastică a liceului de băieți.

Ora 13. — Masă comună la hotelul »Univers«.

Ora 15. — Vizitarea orașului.

Ora 17. — Conferința dlui prof. N. Iorga, președintele Ligii culturale, despre: »Punctul de vedere ardeleanesc în istoria Românilor«.

Ora 21. — Serată muzicală.

Ziua II. Luni: 28 Iunie.

Ora 9. — A doua ședință a congresului. Discuții și închiderea congresului precum și fixarea viitorului congres din 1927.

Ora 21. — Conferința dlui N. Batzară, membru al comitetului central.

Ziua III. Marți: 29 Iunie.

Ora 7⁴⁰. — Plecare cu trenul în excursie la Cetatea de baltă (24 km.), vestită pentru trecutul ei istoric. Primirea. Vizitarea castelului de acolo. Concurs între celele vecine românești, la dant, port național, etc.

Ora 12. — Masă câmpenească.

Ora 15¹². — Inapoierea la Blaj.

Prin noi înșine!

Problema pensiilor preoțești — O soluție pentru îngrijirea familiilor noastre

de Dr. Nicolae Brinzeu, canonic.

Fără îndoială, una dintre problemele vitale ale clerului nostru e aceea a pensiilor. Ea ne urmărește în tot locul și la toată ocaziunea. Ne urmărește de șapte ani de zile! De când s'au schimbat banii și valoarea lor, valuta s'a depreciat, traiul s'a scumpit, salariile s'au urcat, numai pensiile au rămas în disproporție cu realitatea. De unde înainte de război, după anii de serviciu statutar, pensia te pune pe tine ori familia ta la adăpostul grijilor materiale, azi a fi avizat numai la pensie, înseamnă a fi muritor de foame. Dar asupra acestui punct nu mai insistăm, fiind lucru prea bine cunoscut!

Care-i cauza acestei situații? Răspunsul e foarte simplu. Insuficiența mijloacelor materiale, de a se aranja pensiile conform necesității timpului. Statul e în situația să dea ceva mai mult pensionarilor săi, pentru că acela, peste disponibilitățile fondului general de pensii, vine în ajutor cu bugetul statului. Nu așa însă fondurile noastre de pensii. Ele nu dispun decât de încasările lor curente. Aceste încasări se fac din cele 100% dela cler și din venitele averii radicale. Avera radicală se compune fie din imobile, fie din capitaluri deposite ori hârtii de valoare. Incasările de 100% după salar și gradații justifică pretenția, de a se da celor ce de acum înainte se pensionează, pensia după actualul salar și gradații, în măsura prevăzută de statute. Deci după 40 ani un preot, cu salar de bază 500 Lei, are să primească pensie 1000 Lei lunar! Cine afirmă, că această sumă e suficientă pentru traiul unui om timp de o lună?! Ce să zicem apoi de aceia, cari se pensionează sub 40 ani, rămânând după ei femeie și copii încă minori? Cum se vor ajuta aceștia cu pensie și mai mică?

Ca să poți asigura pensie egală (sau în raport) cu totalul retribuțiilor unui preot, ar fi, ca preotul să plătească la fond 10% după totalul retribuțiilor actuale (scumpete, noul spor, familie), lucru, la care puțini sunt dispuși să se angajeze și nici atunci, pe lângă actuala construcție a fondurilor noastre de pensii, nu știm când ar fi în situația să acorde — fără sguđuri — pensii stabilite după această cheie!

Vechilor pensionari, cari și ei ar avea drept la pensii în valută aur, pentru că în aceasta valută și-au plătit cotizațiile, numai atât li se poate face, că acolo, unde rezervele fondului s'au plasat în imobile ori în alte plasamente, — cari azi reprezintă valoarea în aur —, să li-se majoreze pensiile în raport cu venitul acelor rezerve. Unde nu sunt asemenea rezerve, acolo numai prin contribuiri direct spre

acest scop, din partea actualilor contribuabili ai fondurilor, se poate ajuta — și trebuie să se ajute —, dar prin aceasta iarăși se reduc forțele acestora de a contribui, în măsură mai mare, la asigurarea intereselor lor directe!

Sinodul diecezan dela Oradea, ținut în luna Maiu a. c. avea ca una din problemele principale aranjarea pensiilor diecezane. Sinodul a fost foarte temeinic pregătit, chestia despre care vorbim a fost studiată de către mai mulți, avându-se mai multe proiecte (vezi „Vestitorul” Nr. 8 din 15 Apr. 1926). Cu toate acestea aflăm, că *definitiv nu a putut soluționa problema*. „S'a regulat în modul cel mai favorabil posibil — zice relațiunea dată asupra aceluși sinod („Vestitorul” Nr. 10 din 15 Maiu 1926) — între împrejurările de față, chestia ajutorării văduvelor și orfanilor de preoți, hotărându-se a se da lunar din fondul actual de pensii ce-l are dieceza, majorat prin o simțitoare contribuție a clerului, suma de 1500 Lei lunar pentru un preot pensionar, 750 Lei lunar pentru o văduvă și 500 Lei lunar pentru un orfan de preot. *Aceștia nu ca pensii, ci ca și ajutoare până la o regulare definitivă a chestiunii pensiilor, în vremuri cu valută mai stabilă și cu prețuri mai reduse*“.În fața insuficienței de a ne ajuta pe deplin cu fondurile de pensie, un singur remediu există: **Asigurările**. Asigurările sunt un rezultat al civilizației omenești, cari în Apus, în unele țări, s'au substituit total altor modalități de pensionare. Ele au avantajul, că-i asigură omului, pentru cazul de deces ori pentru un termen limitat, un capital, a cărui camete dau anual suma ce se asigură ca pensie, și pe lângă aceea îți rămâne și capitalul. Pe când la fondul de pensie plătești, fără să știi dacă va trebui să beneficiezi tu, ori erezii tăi, de avantajele oferite de fond, la asigurarea pe viață în tot cazul primești înapoi ce ai plătit, cu camătă de câteva procente, suportând asigurarea și riscul de a te plăti cu suma integrală după prima plătire de premii.

Un mic exemplu:

După statutele de azi, un preot de 25 ani ar plăti câte 10% din salar și gradații, ca la 40 ani de serviciu (65 al vrăstei) să primească 1000 Lei lunar, ceea ce corespunde la un capital de 100.000 Lei (cu 12%). Ar plăti deci omul 5 ani câte 50 Lei lunar = 3000; 5 ani câte 75 Lei lunar = 4500; 25 ani câte 100 lei lunar = 30.000, total ar plăti, în 40 ani, Lei 41.250. În schimb primește, cât va mai trăi dela pensionare, să zicem 15-20 ani, Lei 1000 lunar, 12.000 anual, ori dacă moare, primește erezii o penzie proporțională, la tot cazul mai mică, de cât ar primi el.

Acum să zicem, că un preot la vârsta de 25 ani încheie o asigurare pe viață, cu scopul de a-și asigura la 40 ani pensia de mai sus, ce i-o pune în vedere

fondul. La vârsta de 25 ani asigurare nu se primește, decât maximum pe 35 ani. În timp de 35 ani plătește anual 1920 Lei, total Lei 67.200. La 35 ani primește la mână, el ori erezii lui, suma de 100.000 Lei, care 5 ani fructificându-i cu dobândă de 12%, îi aduce încă 60.000 Lei, din cari amortizând plusul de Lei 25.950, ce a plătit la asigurare față de ce ar fi plătit la fondul de pensii (unde în 40 ani ar fi plătit numai Lei 41.250), are la 40 ani un capital de Lei 134.050, ale cărui camete îi aduc anual mai mult, decât îi dă fondul de pensii și e și capitalul al lui.

Acesta e un singur exemplu din multe câte am putea lua.

La proiectele dela Oradea citeam și următoarele: „Ca orientare mai amintim, că societățile de asigurare ne-au făcut oferte destul de avantajoase pentru asigurarea tuturor preoților în bloc. Pentru o sumă de asigurare de 100.000 Lei pe 20 ani, ar fi a se plăti premii de asigurare anual între 4000 și 7000, la vârstă de 24—60 ani. Alte societăți ne-au promis oferte și mai avantajoase“.

Ne pare bine, că Oradea a pus și chestia asigurărilor pe tapet. Nu rămâne, decât ca preoțimea să o îmbrățișeze solidar și să o aranjeze cât se poate de bine. De fapt, sunt modalități mai avantajoase, ca cele sus pomenite. Doresc să arăt una, singură care se recomandă pentru noi și prin adoptarea căreia am realiza o operă de organizare a preoțimii, din care ar rezulta mult bine!

Iată de ce e vorba.

Se fac, mai des între lucrători, asigurări în grupuri de câte 1400 persoane. O persoană plătește la început o taxă de intrare, ceva peste 1000 Lei, o sumă ce echivalează cu taxa de poliță ce se plătește la alte asigurări anual. Pe lângă aceea, la moartea unui membru al grupului, plătesc ceilalți membri câte 100 Lei, iar moștenitorii membrului repausat primesc 100.000 Lei la mână. Se zice, că mortalitatea la un grup ar fi de 18—20 anual, dar să presupunem, că formând preoții români uniți un grup, mortalitatea întru ei ar fi de 25—30 la an (deși între preoți e mortalitatea mai mică), atunci pentru o contribuție anuală de 2500—3000 Lei (lunar 200—250 Lei) și-ai asigurat familiei un capital de 100.000 Lei. Cea mai ieftină asigurare de capital, ce se poate avea!

Și se face fără considerare la vârstă și fără vizită medicală! Dar va întreba cineva: Ce e cu preotul, care se asigură de tinăr și plătește încă 40—50 ani până la moarte? Va fi enorm, ce plătește!? Nu. S'a prevăzut și aceea, că dacă cineva a ajuns cu plățile la 75.000 Lei, nu mai plătește, suma de 100.000 Lei pentru caz de deces fiindu-i deja asigurată.

Mai este ceva. Dacă noi preoții și familiile noastre formăm un grup de 1400 persoane, putem să ne ajungem și alte scopuri. Observați, că la caz de deces plătesc 1400 inși câte 100 Lei, deci se încassează total 140.000 Lei, din cari 100.000 Lei primește familia decedatului, 40.000 rămân ca spese de administrare, etc. Ce spese? Despre cazul de deces trebuie avizați 1400 membri prin scrisoare recomandată, după ce au trimis taxa li-se trimite chitanță, tot recomandat, numai imprimătele și cheltuielile poștale fac peste 20.000 Lei în fiecare caz, rămânând restul pentru cheltuieli de birou și de risc. Acum să ne dăm seama, că dacă noi preoții, fie în cadrele fondurilor noastre de pensii, fie în cadrele unei organizații proprii, ne asigurăm ca grup, putem anunța membri despre cazurile de deces, putem încasa taxele și putem trimite chitanțele în cadrele organizațiilor și cu ajutorul organelor eparhiale. În acest caz *cruțăm în fiecare caz barem 20.000 Lei* cheltuieli, cari la 20—30 cazuri anual fac 400.000—600.000 Lei anual, o sumă, cu care am putea binișor ajuta presa noastră bisericească!... Tot așa putem ajuta pe cutare frate al nostru la caz de invaliditate, lucru, ce mai rare se întâmplă, dar când s'ar întâmpla ca cineva să ajungă invalid, neputându-se ajuta familia în alt chip, toți membri dau câte 100 Lei, numai decât i-se pune la dispoziția familiei un ajutor de 100.000 Lei! Chestia unui sanator, a unui pension, ambulator pentru preoți se rezolvă foarte ușor în acelaș chip!

Câte alte avantagii nu are organizarea?!...

Dacă valuta ar crește ori ar scădea, în acelaș raport ar crește ori scădea taxele și sumele asigurate. Aceasta e chestie secundară.

Deci fraților preoți: Organizare! Cauza

asigurării viitorului nostru și al familiilor noastre, merită să ne ocupăm de ea! Am pus titlu la acest articol: „*Prin noi înșine*“. Asta înseamnă altceva, decât ca noi să nu așteptăm să nu sperăm numai în ajutoare miraculoase dinafară, ci să punem în aplicare toate forțele ce zac în noi. Să nu ne prea mistuim în mântări de altă natură, ori în contemplații sterile, ci să căutăm singuri buba și leza propriilor noastre necazuri!

Am aruncat mai mult numai ca idee ca spuse mai sus. Doresc să știu, dacă între vreo 1600 preoți români uniți mai este interes și pentru asemenea probleme vitale. Dacă da, hai să intrăm în discuție! *Vom spune ce avem de spus, vom lămurii chestiile pe deplin și vom trece apoi dela vorbe la fapte!*...

Reprezentanții cultelor în Senat. Noua lege electorală prevede, că afară de episcopii celor două culte naționale cari sunt cu toți membrii de drept ai Senatului, celelalte culte cu peste 200.000 credincioși încă au câte un reprezentant în Senat.

Chestiunea acestor reprezentanți a fost supusă de curând unui consiliu de miniștri care a stabilit că reformații vor fi reprezentati prin noul episcop Makay dela Cluj, Sașii terani prin episcopul Teutsch dela Sibiu, Evreii și Muzulmanii își vor designa reprezentanții în congrese aparte, iar pentru eparhiile romanice catolice se va cere avizul sf. Părinte al Romei. Aceștia din urmă au fost reprezentați până acum prin episcopul Mailath dela Alba-Iulia, căruia I. Preasfinția arhiepiscopul Cisar dela București pare a-i contesta acum acest drept.

Faptul acesta a nemulțumit binișor cercurile catolice ale minorității maghiare, și aceea avizul Romei, de fapt singură competență de-a se pronunța în cauză, se așteaptă cu mult interes.

□ □ RECLAMA □ □

∴ este sufletul comerțului ∴

□ □ Foia „Unirii“ □ □

Un colț de țară.

— Impresii de călătorie prin munții apuseni —
de Pr. Ion Belu.

Scriind aceste șire, nu amintim locuri și persoane. Nici nu vom încresta la răboj motivele cari ne-au îndemnat, ca în primăvara timpurie a acestui an să facem plimbări prin sate, și munți, sub dumbrava umedă de zeama omătului. Acestea nu interesează aici.

...Incepem în orașelul de sub tulpina muntelui, în care zeci de sate se adună, cu mic cu mare, în zilele de Marța. Unii cu căruțe, alții cu bouleni roșii, alții pe jos, iar muntenele cu chică groasă, călare bărbătește, pe murgii mărunți cu capul mare, pe șea de lemn, vin să-și cumpere tutun, sare, piper și — să-și vândă mieii, iezii și cașii. Un colț aparte, în marea țară, unde patimile străbat mai greu, apărute fiind de parafulgerul vieții patriarhale.

Și e mare tâmbălău în orașel. Muntenii discută grav căderea guvernului liberal, și pe toate buzele se ivesc cuvintele: Amu ce-o fi? Deputatul tinutului, deputat tinăr, copil în bună-tate și vârstă, ca un general își dirigează armatele: Fruntașii alor 20—5 sate, cari rând pe rând se alipesc de el, pentru o întrebare și îndrumare discretă în vederea campaniei. Stau și privesc acest fenomen unic în țară: Nu are lipsă de programuri, agitări, discursuri și vor-

bărie. Doară tot ei l-au trimis — ca un om — în toate parlamentele țării întregite, și — totdeauna în opoziție. Se înțeleg de minune. Copilul de moț cu moții lui: Un cuvânt bun, un gest răscolește sufletele și te pregătește pentru urna, care de 4 ori a scos la biruință steagul unui partid din acest județ. Numind pe acest tinăr ași greși față de modestia lui formată în seminarul „Bunevestiri“ dela Blaj. — Să-l lăsăm în muncă, pe el și poporul pe care-l povățuiește cu atâta autoritate...

De aici drumul nostru cotește spre inima muntelui, prin păduri umbroase, unde fagul e înfrățit cu bradul. Părăul serpuitor, frate de cruce cu drumul pietrit, se rostogolește cu șgomot și sare peste stânci. Căluțul sur al părintelui ce mă duce, abia trage povara alor 2 călători sirmeni de carne. Soarele rade prin frunzișul tinăr, iar câte un ochiu de zăpadă, uitată în dosuri, lucește în apusul de soare primăvărat.

Se ivesc primele case, „colibe“ — adăpostite sub stâncă, fără curte, fără grădină. Doar vitele își au staulul departe în luncă. Și popa îmi spune: Ai intrat în parohia mea. Și — parohia ține 10—12 km; acelaș părău, acelaș drum, aceleași colibe. Numai din când în când ceva variație: O biată moară, în care nici morarul nu are faină pentru o mămilăguță. Grinzi cioplite la fiecare poartă, și câte un firez formează, ici și colo, câte o mică colonie industrială, disparentă în micimea ei.

Case parohiale de grindă, nevăruite pe dinafară. Un cuib plăcut și primitiv în interior,

care ne face să credem, că din cercul muntelui am ajuns în oazul plăcut dela țară. Aici fratele îmi povestește amănunte din pastorația pe care o face. Pleacă la bolnav dimineața și crancurile sunt depărtate, și drumurile neumblate, și stâncile mari, și se întoarce seara, cu o ștolă de 5—10 lei. Porțiune canonică are cam 8—10 de parcele, unde plugul nu pătrunde, dar chiri de ar pătrunde, s'ar putea alege doar cu ovaș cartofi și dacă l'ar „drege“ și cu grâu. De părintele nu are boi de lucru, nici oi pentru „dires“ și cele 28 de parcele rămân nelucrate. Pentru imormântare ia 40—50 Lei, la botez 10 Lei și în aceeași proporție la toate. — Și mă gândesc: Iată idealismul, în aceasta țară venă. Ar trebui să vină „șefii“ de toate nuanțele în această școală, și — apoi să sforăie de idealism și cinste. Și noi preoții dela țară, cu aceeași congruă ca muntenii, cu 32 jughere de câmpie, în satele adunate la un loc, — suntem nemulțumiți. Da! că nu știm jertfa altora, și credem grozavi, și poate nici ministerul cultelor nu-și poate închipui, că sunt oameni, cu aceeași școală ca și ministrul, cari pot să umbrazi pe jos o întreagă zi, din stâncă în stâncă pentru câte... 10 Lei. Și în aceeași vreme, „diușnele“ celor mai minusculi încep dela 100 de Lei.

Dar să lăsăm această pagină, poate unii în toată țara, și să ne vedem de drum mai departe.

Răzimat pe toiagul de călător, de alinații gros, bun de răzimat pe deal, și — apărături

Să evoluăm!

Pe marginea articolului dlui A. C. Albinus*)

De mult nu am citit un articol mai actual și mai de importanță ca cel din fruntea numărului 24 al „Unirii”: *Să evoluăm și noi*, datorit dlui A. C. Albinus.

Având ocaziune de a discuta cu mai mulți colegi, toți am fost de acord în a constata necesitatea imperioasă de a părăsi formele, vechi ale bisericii noastre răsăritene și a introduce un ceremonial mai atrăgător și mai corespunzător vremilor noi.

Toți dorim învierea vieții noastre bisericesti. P. SS. Lor, episcopii noștri, mai ales dela terminarea războiului încoace, cutrieră cu toții, ca adevărați apostoli, satele și cele mai îndepărtate, pentru a întări credința și a mângăia sufletele credincioșilor. În toate diocesele s'au înființat apoi reuniuni de misiuni, cari — cu mai mult, sau cu mai puțin rezultat — ajuta și ele foarte mult la consolidarea vieții noastre religioase.

Dispozițiile mai marilor ne impun cu toată strictețea obligamentul de a catehiza, ca așa în inimile crude ale tineretului de azi — speranța viitorului — să sădăm principiile credinței, să-l atragem către noi și să-l cucerim pentru biserică. Ni-se mai cere apoi, ca una dintre cele mai mari datorințe, să predicăm regulat în Dumineci și sărbători. Foarte bine! Pentru că dacă a fost mare această datorință a clerului în timpurile dinainte de război, azi, după terminarea războiului mondial, este o adevărată necesitate. Înainte de războiu, poporul, în multe locuri se îndestulea poate prin *ceremonialism*, azi însă s'a schimbat lumea. Mulți au intrat în armată ca analfabeți și după mai mulți ani de militarie — unde au învățat carte —, venind

*) Scrisul dlui A. C. Albinus a avut darul de-a trezi un interes mai deosebit față de chestiile puse în discuție. Din mai multe părți ni-s'au trimis asupra lui reflexii interesante, pe cari le vom da pe rând, în ordinea în care ne-au sosit. Discuțiile acestea publice sunt cel mai bun mijloc pentru a pregăti reformele și învierea cerută de spiritul vremii. De aceea le facem loc cu deosebită plăcere.

N. R.

acasă își cumpără azi și cetese jurnale, de multe ori de celea primejdioase bunelor moravuri și saturate de principii anticreștine. Și apoi unde să te lupți în contra minciunii și a neadevărului, afișând cu putere învățăturile curate ale Mântuitorului, dacă nu predicând regulat și sistematic de pe amvon?

Dar aici dai de o piedecă colosală. Te lovești de ceremonialismul rigid al bisericii noastre orientale. Anume, dacă predici la începutul sf. liturghii, ai puțini ascultători, pentru că unii, cei din depărtare, vin mai târziu. Ești silit a amâna predica până la mijloc; sau până la capătul liturghiei. Dar până atunci serviciul lung dela utrenie, sumedenia de ectenii ale liturghiei te obosesc în așa măsură, încât te găsești în imposibilitatea fizică de a mai putea rosti predica cu entuziasmul cuvenit și a putea preda cuvântul adevărului cu efectul dorit. *Se impune deci scurtarea ceremonialului lung și obositor*, omițând tot ce nu-i esențial din rugăciuni și din ectenii, că așa preotul să poată corespunde mai deplin chemării sale de învățător și predicator al cuvântului lui Dumnezeu.

Foarte potrivite și ducătoare la scop mi-se par și inovațiile propuse de d. A. C. Albinus: introducerea orgii în biserică și a cântărilor mai atrăgătoare decât cele nasale ale Orientărilor, precum și un mod mai igienic de cuminere. La acestea s'ar mai putea adăuga: *Expunerea și la noi a preasfintei euharistii*, învățând poporul să răspundă, luând și el parte activă la litanile de premărire a dulcelui Isus, prezent în cea mai sfântă taină a bisericii noastre. Prin *cultul sf. Antoniu* s'ar putea desvolta apoi opera de caritate, făcând mult bine și ajutând pe cei lipsiți.

Cu un cuvânt, scurtând ceremonialul lung și obositor și introducând orga și cântări mai plăcute, melodioase și atrăgătoare, am ajunge acolo, că bisericile ar fi mai pline decât azi, nu numai la sf. liturghie, ci și la vecernie. Prin abandonarea neesențialului din ceremonial s'ar ușura sarcina preotului de-a sta câte 3 ore în biserică. În schimb, ar putea predica și la vecernie, care s'ar putea înlocui cu expunerea Sanctisimului. Și am convingerea, că aceasta

este calea, care duce la adevărata încreștinare sufletească a poporului și a intelectualilor noștri.

Dastul a fost din inerția orientală! A sosit timpul, să evoluăm și noi, părăsind și înlăturând ce ne împiedecă în drumul nostru spre adevărată viață.

Dr. Paul Lauran

Două milioane de lire pentru școlile Blajului. Cetitorii noștri își vor mai aduce încă desigur aminte de însemnatele donațiuni făcute bisericii noastre de sf. Părinte al Romei. După biserica din Roma, ce ni-s'a dat încă pe vremea stăpânirii maghiare, a urmat ajutorul însemnat din care s'a cumpărat castelul dela Obreja — în care se adăpostește Orfelinatul —, banii necesari pentru deschiderea unui colegiu pe seama teologilor noștri în sfânta Cetate, și mai pe urmă donațiunea deosebit de importantă a bisericii și a averii Minorităților dela Cluj.

Toate acestea n'au epuizat însă dragostea sf. Părinte față de această biserică și spiritul lui de jertfă și de superioară înțelegere față de situația ei grea l-au îndemnat să vină acum de curând în sprijinul școlilor noastre din Blaj cu un nou ajutor de *două milioane lire italiene*, o sumă care va ajunge, sperăm, pentru complectarea „Institutului recunoștinței”. Terminat aceasta, actualul internat al liceului de fete va trece în folosul Seminarului teologic, dându-se astfel și acestuia posibilitatea de-a ajunge la condiții de existență mai bune. Multă lume e de părere, că banii sf. Părinte ar fi fost întrebuințați mai bine investindu-se integral într-o clădire modernă de Seminar teologic, ceea ce sigur n'ar fi fost împotriva intențiilor Papei, dar în definitiv și destinația ce li-s'a merit este tot în interesul bisericii.

Vestea acestei noi donațiuni va umplea desigur de sfântă bucurie pe toți credincioșii bisericii noastre, și poate frații de altă lege încă vor începe a-și da seama, că Roma papală nu este pentru neamul nostru chiar atât de primejdioasă...

Gala Galaction și Blajul. După „*Mărturisirile prețioase*” ale dlui Gala Galaction (păr. Gr. Pișculescu), de cari ne-am ocupat în numărul ultim, avem deosebita plăcere de-a putea da acum (tot după notele pe cari dsa le publică în ziarul „Dimineața”) următoarele șire referitoare la Blajul nostru, în gara căruia s'a oprit pe câteva minute, în trecerea sa spre casă:

„Cu mirarea lui Robinson Crusoe constat că oprim în gara Blaj... Nu știu pentru ce: Acel venerabil centru al puterii sufletului românesc*) mi-se părea că nu se va arăta așa de grabă, pe drumurile mele... Mă uit cu interes — pe când trenul își reia sborul — și notez profilul lui, sub destăinuirile dimineții... Se adună, modest și provincial, ca într'un fund de farfurie, între niște dealuri neregulate. Din fuga soarelui peste culmile lui — catedrală, seminar, palat metropolitan... — prind par'că, mai de vale, niște vaduri și niște oglinzi orientale, pe cari am uitat să le identific...”

„Imi propun să viu într'o zi și să cercețez cu luare aminte această vatră a culturii și a pietății fraților noștri uniți. Biserica unită, atât prin trecutul ei, cât și prin prezentul ei, constituie în mijlocul poporului românesc o cetate a forței și a idealismului și ar trebui mai curând să fim mândri de ea, decât să căutăm s'o dărâăm. Dar așa fac copii când ajung, nepregătiți, stăpâni pe averea părintească... Vor să schimbe, într'o zi, mobila din casă, caii din grajd, și pe servitorii bătrâni și devotați, pe brațele cărora au crescut.” —

*) Sublinierile sunt ale noastre.

N. R.

câinii stânelor, ureșm domol o coastă cam de 60—70°, până în satul vecin.

— E departe?

— Cam 3—4 km, peste deal.

Dealul e munte, și cei 3—4 km. sunt cam 12. Nu are a face. Mă răsplătește priveștea, neobicinuită pentru un om dela țară. Panoramă fermecătoare: Când cărare îngustă, peste prăpăstii primejdioase, când luncă largă. Uriașii codrului, brazii, mă chiamă în dăbravă și primele floricele, cari ar putea ademni pe Dr. A. Borza, ori un poet incorigibil, și pe ambii iar ajunge furtuna ce se apropie. Dar eu sunt realist, mă interesează puterea vântului, colorile ținutului, frumseța mieilor și — câinii ce lată și atacă pe călătorul îmbrăcat nemțeste. ... Satul vecin, acelaș aspect. Câteva „moderitate” adunate înaintea căsii parohiale mă iau la primire:

— Tu ești popă, ori dascăl?

— Is popă.

— Da ce vii pela noi? Ești de aici?

— Nu, sunt dela țară, am treabă cu pășatele.

— Da tu îl cunoști pe popa nost?

— Il cunosc!

— Ce mai om alduit! Nu-i fălos de noi. Are preoteasă din sat dela noi.

Pe popa „alduit” îl cunosc, mi-a fost coleg de seminar, un idealist fără păreche, unic în felul său, care în creerii munților, citește, citește și iarăși citește. Biblioteca i-se mărește zilnic, și și-a ales mireasa inimii dintre flori-

celele curate și frumoase din munte, trăind viață patriarhală, de apostol parăsit, fără prietini, fără modă și fașoane, cu patrafirul, și cu o Măruța de 3 ani, cu ochii mă-sii și inteligența iubitului ei tată!

Căruța nu poate ținea. Nu are drum. Cărarea peste stânci, abia o poate străbate o biata iapă, cu straița de oblânc, în straiță merinde pe o zi, molitfelnicul și patrafirul, — și popa o duce de hăt. Iată icoana! Și aici aceeași istorie, ești chemat dimineața, te reîntorci pe inoptat, cu — iapa obosită, tu prăpădit, merindea terminată, și punga, încărcată cu 10 Lei. Cu deosebirea de celalalt vecin, că acela în fiecare Marță merge la orașel, acesta de 1½ an încă nu a eșit din sat, și poșta cu ziarele o capătă la 2 săptămâni...

Adio sat fermecător, mocănițe ce-i ziceți la popă „mă”, prietin drag, fericit în viața ta retrasă, tu și cu celalalt modele de închinat! Drumul meu de veșnic „Ahasverus” mă duce pe părăuș, printre stânci și mai mărețe, pe lângă părău și mai zgomotos urmat de privirile păcurăritelor cu furca în brâu pe vâful muntelui, și merg 25 km., „numa aci” — la stația cea mai apropiată, unde ajung prăpădit de drum, dar plin de admirație față de doi eroi ai credinței, doi pretini iubiți de pe băncile școalei, pe cari azi am învățat să-i admir. Și trenul „mocănesc” cu pas de pitic mă duce pe alte tărâmurii, în lume, în „România” plină de varietate, orgoliu și materialism.

Sunt cuvinte, pentru cari ii suntem deosebit de recunoscători acestui distins suflet al ortodoxiei românești, ale cărui vederi ar fi bine să fie cunoscute și de „copiii” — din cetatea Sibiului —, „ajunși stăpâni pe averea părintească”.

Știri mărunte.

Concurs. P. Ven. Ordinariat de Gherla publică concurs la parohia *Marca*, cu termenul de 1 August, iar la parohia *Medieșul aurit* cu termenul de 15 August.

— Pentru *primiriile la teologie* se publică concurs de la Blaj și Gherla pe ziua de 15 August, iar de la Oradea pe aceea de 1 Septembrie. În legătură toate aceste Ordinariate invită clerul să indemne pe tinerii potriviți la îmbrățișarea acestei sublime chemări, pentru care se mai cer încă atât de mulți lucrători.

— Termenul de concurs pentru primirea în *internatele din Oradea și Beiuș* ale eparhiei noastre orădene este 1 Iulie. Taxa de întreținere s'a fixat în 10,000 Lei.

Cursurile dela Vălenii de munte. Insemnata operă a dlui N. Iorga, cunoscută sub numele cursurilor de vară dela Vălenii de munte, se va continua și anul acesta. Incepând cu 15 Iulie, orașelul prahovean va fi iarăși, timp de o lună, teatrul unor manifestări culturale de prima importanță. Alături de d. N. Iorga, inițiatorul și sufletul acestei universități populare, cursurile vor fi susținute în majoritate de profesori universitari și alți factori însemnați ai vieții noastre publice și alături de acești reprezentanți ai științei și vieții culturale românești își vor da din nou — chiar în măsură sporită — contribuția lor și reprezentanții autorizați ai sufletului minoritar. — Dumineca și sărbătorile se vor ține șezători culturale și artistice (cu atenție deosebită asupra jocului și costumului românesc), sau se vor organiza excursii în împrejurime.

Locale. Marția viitoare, sărbătoarea sf. Petru și Pavel, va predica în catedrală p. Dr. *Nicolae Lupu*, profesor la Academia de teologie.

— Azi se încep *examele de bacalaurat*, la cari s'a prezentat un număr de 95 elevi și 26 eleve. Comisia de examinare, în frunte cu d. profesor Călugăreanu dela Cluj, a sosit încă de ieri, și se speră că lucrările ei vor putea fi încheiate până prin 5 Iulie.

Inaugurarea unui bust al poetului G. Coșbuc. În mijlocul unei însuflețiri generale s'a desvelit Dumineca trecută, la Năsăud, bustul marelui poet al țărânilor, așezat în grădina liceului de acolo, care-i poartă numele. A fost o sărbătoare culturală din cele mai alse, la care a fost reprezentat guvernul, Academia și Societatea scriitorilor, precum și alte societăți și instituții. Eparhia Gherlei a fost reprezentată prin p. canonic Dr. Octavian Domide. — Bustul turnat în bronz, pe soclu de piatră, este opera sculptorului Medrea, care-l înfățișează așa cum a fost modelat, după natură, la 1915.

Dela Asociațiunea ardelenă. Pe Marția viitoare, sărbătoarea sfinților apostoli Petru și Pavel, se va ține la Cluj (în sala bibliotecii universității) ședința plenară a secțiilor științifice-literare, dela a căror întrunire se așteaptă un nou avânt pentru activitatea acestora. — Un alt moment mai însemnat din timpul din urmă este înființarea unui nou despărțământ la Avrig, sub prezidiul dlui Bedeleian, directorul școlii normale de acolo.

Se amână tragerea loteriei din Cluj. Conducerea „Reuniunii femeilor române gr. catolice din Cluj” ne roagă să anunțăm, că tragerea loteriei pe care a inițiat-o, s'a amâ-

nat pe toamna și aceasta din motivul, că vinderea lozurilor nu s'a putut face cu rezultatul dorit. — Satisfăcând acestei dorințe, ne simțim datori să îndemnăm din nou pe toți, să sprijinească această acțiune pusă cu atâta dragoste în serviciul bisericilor noastre din Cluj.

† **Dr. Ioan Sârbu**, prim-medical județului Odorheiu, un suflet ales care dia împlinirea datorințelor sale a știut să facă totdeauna o chestie de conștiință, s'a stins pe neașteptate, fără a i-se putea stabili măcar ziua morții, la vârsta de abia 37 ani. Alături de soția iubitoare și cei doi orfani, îl deplângem cu toții cari-am cunoscut rarul devotament, care l-a caracterizat toată viața.

Fie-i partea cu dreptii!

Săptămâna politică.

Dupăcum se putea ști înainte, *alegerile senatoriale ale consiliilor* au adaus taberei guvernamentale un însemnat număr de aderenți, de pe urma cărora situația ei s'a întărit binisor și la Senat. Cu toate presiunile ce s'au făcut, județele Alba, Hunedoara și Someș au reușit totuși să scoată pe candidați partidului național, cărora se mai adaug de partea opoziției trei mandate câștigate de liberali în vechiul regat.

— Terminându-se cu acestea toate alegerile, *Corpurile legiuitoare au putut fi deschise ieri*, prin Mesajul regal, citit de M. Sa Regele, care și-a exprimat bucuria că a putut deschide în sfârșit un parlament, ales pe baza unei legi electorale unitare în țara întreagă. Incolo mesajul nu cuprinde nici cea mai mică aluzie la vre-un moment al politicii interne ori externe, ceea ce înseamnă că actuala sesiune extraordinară nu va lucra nimic meritoric.

— Până la 10 Iulie, când e vorba să se încheie actuala sesiune, se vor îndeplini deci numai *lucrările parlamentare inominis necesare*, cari sunt validările, discuția la Mesaj și constituirea. Dintre acestea chestiuni, aceea a validărilor — la care opoziția va căuta să desvâlească în fața țării toate mișeliile comise — va provoca desigur discuții violente și îndelungate, așa că de pe acum se vorbește de introducerea a câte 2 și 3 ședințe la zi.

— În ce privește *constituirea parlamentului*, se dă ca sigur, că la prezidenția Senatului va fi ales d. general Coandă, actualul ministru al industriei și comerțului, iar la Camera va fi ales d. P. P. Negulescu, actualul ministru al instrucției publice, al cărui loc îl va lua d. I. Petrovici, acum ministru fără portofoliu. Interimatul la industrie îl va lua, afirmative, însuși d. gen. Averescu, președintele Consiliului, așa că momentan nu se va face nici o remaniere a guvernului.

— Ca motiv al acestei trăgănări se dă împrejurarea, că guvernul sperează, că dupăce vor trece agitațiile validărilor, va isbuti să facă o *alianță cu partidul țărănesc*, cu ajutorul căruia crede să se poată împotrivi la toamnă acțiunii de răsturnare preconizată de partidul liberal pe chestia valutară.

— Din politica externă reținem înainte de toate *rezultatul conferinței dela Bled*, asupra căreia d. Mitilineu, ministrul nostru de externe, a făcut presei un expozeu mai amănunțit. Reiese din el, pe cât se poate citi din expozeurile diplomatice, că nu stăm chiar rău și că legăturile recente cu Italia pot să ne consolideze situația externă și atunci vom avea și în fața Genevei rolul care ni-se cuvine.

— Un alt moment al politicii externe

este *constituirea unui nou guvern Briand*, care, reușind a angaja de ministru al finanțelor pe d. Caillaux, va putea face, afirmative, în greutate prin care trec finanțele Franței.

Oficiul parohial greco-catolic. Teiuș

Nr. 123-1926.

Licitațiune

cu oferte în scris.

se va ține în ziua de *Duminecă, 11 Iulie 1926 ora 11 a. m.* în biroul Oficiului parohial gr.-cat. din Teiuș, pentru **darea întreprindere a lucrărilor de construcție a bisericii**, din roșu, pusă să coperiș.

Se admit oferte numai pentru **trăgirile cuprinse în deviz.**

Licitația se va face pe serii de preț unitare.

Dosarul licitației se poate consulta formularele necesare pentru ofertă se pot obține în fiecare zi de lucru, între ore 10—12 a. m.

Teiuș, la 16 Iunie 1926.

Petra Suoiu

paroh gr.-cat. (170) 1-3.

Ioan Lucac

curator.

Atelier de pantofărie modernă și ortopedică, în curte la

IOAN BLAGA

sub conducerea

DLUI GEORGE GADA,

absolvent al mai multor cursuri de specialitate în bransa pantofăriei, diplomat în ortopedie.

Se execută prompt și pe lângă garanță orice lucru în bransa pantofăriei. — Se garantează și pentru cele mai gingașe picioare (162) 13-?

VASILE HOZ

PRĂVĂLIE DE MANUFACTURĂ.

(97) 24-52

Mare asortiment

de mărfuri din Cehoslovacia ca: **Zefire,**

Delenuri, Satinuri, Basmale etc., precum și o

dăjdi bisericești: **Yestminte**

și **Prapori** din cele mai bune

stofe elvețiene, apoi **Potire, Cădelnițe, Cruci de mână și Cruci de**

prapori cu prețuri convenabile.

Serviciul ireproșabil.

NB. Rog nimeni să nu-și comande

din alt loc până ce nu se va con-

vinge de prețurile mele. ☐

SIBIU, Piața Prințul Carol Nr. 6.

Citiți și răspândiți „UNIREA”